

**YURAK ISHEMIK KASALLIKLARINING KECHISHI, O‘TKIR
MIAKARD INFARK KASALLIKLARIDA SAMARALI BIRINCHI
TIBBIY YORDAM KO‘RSATISH**

Bo‘tayeva Gulnora Maxammadjanovna

Norin Abu Ali ibn Sino nomidagi

jamoat salomatligi tibbiyot texnikumi

Terapiya fani o‘qituvchisi

Email: bo‘tayevagulnora373@gmail.com

Telefon: +998998980964

Yurakning ishemik kasalligi — [yurak-tomir sistemasining](#) keng tarqalgan kasalligi; miokard ishemiyasi va koronar qon aylanishining buzilishi bilan kechadi. Yurakning ishemik kasalligiga, asosan, koronar (toj) tomir arteriyalari aterosklerozi natijasida yurak muskullarida qon aylanishining yetishmay qolishi va shu tufayli yurakning qonga yolchimasligi sabab bo‘ladi. Yurakning ishemik kasalligik.ga stenokardiya (dastlabki, muqim, nomuqim), miokard infarkti, infarktdan keyingi kardioskleroz, aritmik tur va yurak yetishmovchiligi kiradi. Yurakning ishemik kasalligik. muntazam rivojlanib boruvchi og‘ir yurak xastaligi hisoblanadi. Yosh ulg‘aygan sari kasallik uchrashi ko‘payadi.

YU.i.k. klinik jihatdan bir xilda kechmay, dam zo‘rayib, dam bosilib turadi. Ko‘pincha Yurakning ishemik kasalligik. zimdan kechib, bemor o‘zining shunday xavfli kasallikka chalinganini bilmay, shifokorga murojaat qilmay yuradi. Odatda, Yurakning ishemik kasalligik.ning dastlabki klinik belgilaridan biri — zo‘riqish stenokardiyasi xuruji bo‘lib, jismoniy ish bajarilganda ro‘y beradi. Keyinchalik kasallik uzoq davom etishi, hatto yillab cho‘zilishi mumkin. Ko‘pincha zo‘riqish stenokardiyasiga birmuncha vaqtdan keyin tinch holatda ham kuzatiladigan tinch holat stenokardiyasi hurujlari qo‘shilishi mumkin.

YU.i.k.ning kelib chiqishi va rivojlanishiga kishilarning yoshi, kasallikka irsiy moyillik, gipertoniya kasalligi, qandli diabet, semirib ketish, ichkilikka ruju qilish, kashandalik, kam harakat (gipodinamiya), jismoniy hamda ruhiy zo‘riqish va boshqalar sabab bo‘ladi. Kashandalar o‘rtasida Yurakning ishemik kasalligik.ning nisbatan ko‘p uchrashi kuzatilgan.

YU.i.k.ning rivojlanishida, ayniqsa, xolesterinning roli katta. Qonda xolesterin miqdorining oshib ketishi aterosklerozga sabab bo‘ladi va bu Yurakning ishemik kasalligik. rivojlanish xavfini oshiradi.

YU.i.k.ning xavfli omilini bartaraf etsa bo‘ladigan va bartaraf etib bo‘lmaydigan xillari bor. Mas, ko‘krak qisishi (stenokardiya), miokard infarkti, insultni bartaraf etib bo‘lmaydi; agar odam bu kasalliklar bilan bir marta og‘rib o‘tgan bo‘lsa, Yurakning ishemik kasalligik. rivojlanish xavfi ko‘proq bo‘ladi.

YU.i.k.ning dastlabki bosqichi stenokardiya bo‘lsa, miokard infarkti uning eng og‘ir shaklidir. Stenokardiya bilan bemor uzoq vaqt yashashi mumkin, ammo dastlabki davrida (birinchi uch kun) 20—30% bemorda miokard infarkti kuzatiladi. Miokard infarktining klinik belgilari, odatda, stenokardiya belgilariga o‘xshash bo‘lib, faqat og‘riq uzoqroq va kuchliroq davom etadi. Bunda dastlabki soatlardayoq o‘lim ro‘y berishi yoki keyinchalik ham jiddiy asoratlarni kuzatilishi mumkin. Infarktdan keyingi kardioskleroz, yurak aritmiyasi, yurak yetishmovchiligi aslida Yurakning ishemik kasalligik. ning asoratlari bo‘lib, yuraktomir sistemasi kasalliklaridan bo‘ladigan nogironlik va o‘limning asosiy sabablaridir. Yurakning ishemik kasalligik. ga gumon qilinganda darhol bemorni kasalxonaga yotqizish zarur. Kasallikning klinik belgilari (kasallik tarixi, bemor shikoyatlari, perkussiya, auskultatsiya, umumiy ko‘ruv), elektrokardiografiya, yurak muskullariga xos fermentlar va struktura elementlari (kreatinin fosfokinaza izofermentlari, mioglobin va boshqalar) hamda qon tahlili, exokardiografiya va boshqalar tekshiruv natijalariga qarab diagnoz qo‘yiladi.

YU.i.k.ni davolash terapevtik va jarrohlik usulida olib boriladi. Yurakning ishemik kasalligik. da parhezga rioya qilish muhim ahamiyatga ega. Ovqatning umumiy miqdori va kaloriyasini cheklab, vaznni me‘yorida saqlashga harakat

qilish, badan tarbiya bilan shug‘ullanish, mehnat va dam olishni uyg‘unlashtirish, vrach ko‘rsatmalariga bekamu ko‘st amal qilish lozim. Chekishni tashlash shart. Yurakning ishemik kasalligik. ning oldini olish uchun gipertoniya kasalligi, qandli diabet va boshqalarni davolash zarur.

YU.i.k. bilan og‘rigan bemorlar kardiolog shifokor nazoratida bo‘lishlari kerak.

Markazimizda muvaffaqiyatli davolanayotgan yurak ishemik kasalligi (KKD) yurak tomirlari ishida patologiyalar paydo bo'lishi tufayli yurakka kislorodning etarli darajada ta'minlanmaganligi tufayli yuzaga keladi. U ikki shaklda uchraydi: o'tkir va surunkali.

Ishemiya - bu to'satdan paydo bo'lishi uchun xavfli kasallik. Koronar arteriya kasalligini davolash sternum orqasidagi og'riq hatto dam olishda ham sezilarli bo'lganda boshlanadi va yurak mushaklarining kislorod ochligi juda muhimdir. IHD sabablari orasida: koronar arteriyalarning aterosklerozi, yog 'va xolesterin plitalari sonining faol ko'payishi tufayli ularning lümeninin torayishi, diabetes mellitus, yuqori xolesterin. O'tkir shakllarda koronar arteriya kasalligini zudlik bilan jarrohlik davolash talab etiladi - yurak xuruji va har qanday yirik arteriyaning to'liq bloklanishi tufayli yurak to'xtashi. Quyidagi xususiyatlarga ega odamlar xavf toifasiga kiradi:

Chekish, spirtli ichimliklarni suiiste'mol qilish.

Ortiqcha vazn.

Qandli diabet.

Ortiqcha xolesterin.

Jismoniy harakatsizlik.

Noto'g'ri ovqatlanish.

Tabletkali kontratseptiv vositalardan uzoq muddat foydalanish (qizlar uchun).

60 yosh va undan katta.

Kasallik turli shakllarda bo'lishi mumkin:

Aseptomatik. Bemor ko'pincha stressni boshdan kechirgan yoki og'ir jismoniy mehnat bilan shug'ullanganidan keyin boshdan kechiradigan engil noqulaylikka e'tibor bermaydi. Vaqt o'tishi bilan u yanada aniq xarakterga ega bo'lib, rivojlanadi va rivojlanadi.

Stressli angina surunkali kasallikdir.

Stabil bo'lmagan angina - chastotasi va kuchini oshiradigan hujumlar. Yaqinda yurak xuruji haqida signal berishi mumkin.

Aritmik shakl (atriyal fibrilatsiya). Surunkali holatga aylangan o'tkir holat, yurak ritmining buzilishi.

Yurak xuruji. Koronar arteriya kasalligining o'tkir turi, yurak mushaklarining bir qismining o'limi, qon phtisimn tomirdan ajralishi va uning lümenini yanada tiqilib qolishi natijasida yuzaga keladi.

To'satdan yurak o'limi. Bu yurakka qon oqimining intensivligining keskin pasayishi tufayli yuzaga keladi.

O'limga olib kelishi mumkin bo'lgan oqibatlarga qaramay, o'z vaqtida va tizimli davolash bilan koronar arteriya kasalligi tashxisi hayot sifatini tiklash uchun yaxshi prognozlarga ega.

Koroner yurak kasalligi diagnostikasi

Ishemiyani aniqlash oson bo'lgan alomatlar mavjud: angina pektoris, aritmiya, sternum orqasida chap tomonda og'irlik, nafas qisilishi. Bu tashxisni aniqlashtirish uchun jiddiy sababdir. Klinikamizda bemorlar Moskvada koronar arteriya kasalligini davolash va tashxislashning eng yangi usullarini oladi. Biz tomirlar va arteriyalarni ultratovush tekshiruvidan foydalanamiz. Bu og'riqsiz protsedura bo'lib, mutaxassisga ta'sirlangan tomirlarning joylashishini, qon oqimining intensivligini aniqlash imkonini beradi. Diagnostika natijalari yordamning samarali usulini tayinlash uchun individual xususiyatlarni ochib beradi. Tadqiqotning qo'shimcha usuli - koronar angiografiya (lokal behushlik ostida amalga oshiriladi).

Klinikada koronar arteriya kasalliklarini davolash

Koronar arteriya kasalligini davolash shifoxonada amalga oshiriladi: biz kuniga uch mahal ovqatlanish va zarur laboratoriya va instrumental diagnostika kompleksi bilan yuqori qulaylik sharoitida klinikada qolishni taklif qilamiz. Koronar arteriyalarni bypass bilan payvandlash, eng murakkab va xavfli jarrohlik usuli. bemorning nogironligiga olib kelishi mumkin bo'lgan aralashuv bugungi kunda yagona mumkin bo'lgan variant emas. Biz xavfsiz va samarali davolash usullaridan foydalanamiz.

Yurak ishemiyasi (YIK) dunyoda o'limning asosiy sabablaridan biri hisoblanadi. Kasallik koronar arteriyalar qon oqimining buzilishi bilan ta'riflanadi, bu miokardning zararlanishiga olib keladi. Arteriyalarning torayishi qon oqimini kamaytiradi, stenokardiya va yurak yetishmovchiligini kuchaytiradi, tromb esa miokardning o'tkir ishemiyasini chaqirishi mumkin.

Sabablari

Yurak ishemik kasalligining asosiy sabablari:

- Chekish va alkogol iste'mol qilish.
- Semizlik va noto'g'ri ovqatlanish (xususan, yog'li ovqat iste'mol qilish).
- Qandli diabet va gipertoniya (yuqori qon bosimi).
- Stresslar, kuchli hissiy va jismoniy zo'riqishlar.

Yurak ishemiyasi belgilari

50 yoshdan oshgan odamlarda yurak ishemik kasalligining (YIK) tipik belgilari:

- Nafas olishning qiyinligi
- Yurak ishining buzilishi
- Ko'krak sohasidagi og'riqlar
- Yurak yetishmovchiligi

Agar sizda ham shunga o'xshash belgilar borligini aniqlasangiz, darhol shifokorga murojaat qiling. Kasallikning oqibatlarini bartaraf etishdan ko'ra oldening olish osonroq

Diagnostika

- Elektrokardiografiya (EKG)
- Exokardiyografiya (EXOKG)
- Biokimyoviy qon tahlili Yurak ishemik kasalligini tashxislash uchun

shifokorlar quyidagi tekshiruvlarni o‘tkazadilar:

Yurak ishemiyasi kasalligini davolash

Yurak ishemik kasalligini (YIK) davolash quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

Medikamentoz davolash: stenokardiya simptomlarini bartaraf etish, trombozga moyillikni kamaytirish va xolesterin darajasini pasaytirish uchun.

Xirurgik usullar:

- Koronar shuntlash: yeyilgan tomirlarni sun‘iy tomirlarga almashtirish.
- Tomir ichi plastikasi (endovaskulyar jarrohlik): zararlangan tomirlarning normal yo‘lini tiklash.

Davolash turmush tarzini o‘zgartirish bilan birga kechadi, jumladan:

- Normal uyqu rejimi va hissiy osoyishtalik.
- Kam yog‘li vitaminli parhez.
- O‘rtacha jismoniy faollik.
- Chekish va alkogoldan voz kechish.

Xavf

Yurak ishemik kasalligi shu bilan xavfli bo‘ladiki, u miokard infarktiga olib kelishi mumkin, shoshilinch reanimatsiya bo‘lmasa, yurak to‘xtab, o‘limga olib kelishi mumkin.

Xavf guruhi

Yurak ishemik kasalligi bo‘yicha xavf guruhiga quyidagilar kiradi:

- surunkali chekuvchilar;
- dam olmasdan ishlaydigan va doimiy stressni boshdan kechirayotgan odamlar;
- gipertoniya va diabetiklar.

Oldini olish

Yurak ishemik kasalligi profilaktikasi quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- chekishni istisno qilish;
- xolesterinni kamaytirishga qaratilgan parhez;
- kundalik jismoniy faollik;
- stressdan qochish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Hamshira jurnali. 2006-yil; 2007-yil; 2008-yil sonlari.
2. L.S. Zalikina. «Bemorlarning umumiy parvarishi». «Abu Ali ibn Sino». 1996-y.
3. M.F. Ziyayeva. «Hamshiralik ishi mutaxassisligi bo‘yicha amaliyot standartlari». 2001-y.
3. M.F. Ziyayeva, I.P. Primbetova. «Hamshiralik ishi asoslari» texnikasini o‘rgatish usullari. 2003-yil. JICA.
4. Yoshiyo Mori. «Bemorlarning jismoniy faolligini tiklash va rivojlantirish bo‘yicha hamshiralalar parvarishining yangi uslublari». Toshkent. 2001-y.
5. Л. Алминда, Д. Селвидж, Д. Христерсен, Т. Умаров. Руководство для преподавателей сестринского дела и практических медицинских сестер. Абу Али ибн Сино. 2002 г.